

'Ik heb mijn eigen pad gekozen'

Joep van Deudekom is cabaretier, presentator en deze week ook te gast in *Verborgen verleden*. In de uitzending ontdekt hij veel over zijn overleden vader die hij nauwelijks heeft gekend. Maar hij komt ook veel te weten over zichzelf.

Tekst: Bram de Graaf, beeld: Janita Sassen

Een ramp noemt Joep van Deudekom het. Een aantal dagen geleden maakte hij op vakantie een misstap en brak zijn been. "Ik moet zes weken rust houden. Normaal sport ik elke dag." Alle energie stopt hij nu maar in zijn werk. Hij is bezig met de voorbereiding van een nieuw seizoen van het populairwetenschappelijke tv-programma dat hij sinds 2020 met Rob Urgert presenteert, *Wie denk je wel dat je bent?* "Het is het leukste project dat ik doe. Met de voorbereiding zijn we acht maanden bezig. Rob en ik bedenken alles zelf, een megaklus."

Het wordt bij dezelfde tv-producent als 'Verborgen verleden' gemaakt. Kwamen ze zo bij jou terecht?

"Ik had weleens geroepen dat het me leuk leek om daaraan

mee te doen. Ik wist weinig over mijn familiegeschiedenis. Mijn vader en moeder kwamen allebei uit grote gezinnen; van vaderskant waren het kruideniers, van moederskant bakkers. Veel familieleden zijn vroeg overleden. Mijn achternaam schijnt van Doetinchem te komen. Dat was het wel."

Ook jouw vader overleed op jonge leeftijd. Welke impact had dat op jou?

"Hij stierf op zijn 41e aan een hartinfarct, ik was zes. Ik heb er lang weinig moeite mee gehad dat ik vaderloos was. Tot ik een jaar of 35 was. Het nummer 'Father and son' van Cat Stevens werd opnieuw uitgebracht en omdat ik vader werd raakte me dat enorm. Ik heb toen het liedje 'Foto' geschreven, met als opzinszin: 'Mijn vader is een foto.' Daarna was ik erg bezig

met de dag waarop ik ouder dan hij zou worden. Het werd een obsessie en angst. Een jaar ben ik astmatisch geweest, vanuit het niets. Maar toen ik hem in december 2001 was gepasseerd, stopte dat hoesten vrijwel meteen. Blijkbaar was het stress. Bizar."

Wat wist je van hem?

"Mijn moeder vertelde altijd dat zijn verblijf als militair in Indonesië tussen 1946 en 1948 de mooiste tijd van zijn leven was. Toen ik ouder was, vond ik dat toch raar. Er zijn daar vreselijke dingen gebeurd. Hoe valt dat te rijmen? Mijn moeder had zijn brieven uit Indonesië bewaard en gaf ze mij. Ik wilde ze eerst niet lezen. Ik had een romantisch beeld van hem. Stel dat hij stomme brieven schreef? Tijdens een vakantie op Java werd ik in

'Over mijn familiegeschiedenis wist ik weinig'

een oud-Hollands koffiehuis in Bandoeng opeens overmand door emoties. Ik zei tegen Machteld: 'Mijn vader was hier.' Thuis ben ik ze toch gaan lezen en wat bleek: mijn vader bezocht regelmatig zijn in Bandoeng gelegerde broer, zelf zat hij ergens vlakbij. De kans is dus groot dat ze in dat koffiehuis waren. Die brieven waren heel troostrijk."

Maar je wist nog steeds niet of hij kwaad op zijn geweten had?

"Dat is door *Verborgen verleden* uitgezocht. Ze vonden in het militaire archief zijn dienststaat. Ik weet nu pre-

cies wanneer hij waar zat op Java. Hij zat veilig in een kamp bij de bevoorrading, dus heeft niet geschoten. Het was daar mooi weer, hij kon lekker zwemmen, vond het eten heerlijk en heeft zijn rijbewijs en middenstandsdiploma gehaald. Als Amsterdamse jongen had hij net de Duitse bezetting achter de rug, waarin niets kon. Geen wonder dat hij genoot.”

Wat leerde je over jezelf door ‘Verborg en verleden’?

“Van de vijf kinderen leek ik het meest op hem, zei mijn moeder. Hij was iemand die zich liet gelden en dat ben ik als cabaretier/tv-maker ook een beetje. En hij was emotioneel, net als ik. Ook bleek dat beide families al generaties lang ondernemers waren. Ik begon als leraar, maar werd daarna als tv- en theatermaker ook ondernemer. Hoewel me die onzekerheid doodeng leek, vond ik het vanaf het eerste moment fantastisch. De autonomie, geen verantwoording hoeven afleggen. Het zat blijkbaar in mijn bloed.”

En die creatieve kant?

“Dat is iets eigens. Na mijn vaders overlijden moest mijn moeder ons in haar eentje opvoeden. Ze heeft dat fantastisch gedaan, maar er was weinig aandacht. Mijn oudere →

Profiel

broer en zus speelden gitaar en leerden mij dat ook. Urenlang sloot ik me op in mijn kamer om erop te pieren, vond ik veel leuker dan uitgaan. Ik schreef zelf muziek, betaalde mijn eigen gitaarlessen. Ik bleek beter dan mijn broer en kon me daarmee onderscheiden en aandacht genereren. Het werd een drijfveer. Als ik geen gitaar speelde, basketbalde ik op een pleintje. Urenlang gooide ik die bal in dat netje.”

Klinkt als een eenzame jeugd.

“Dat niet, maar ik was een beetje een einzelgänger. Dankzij die gitaar zit ik hier nu, daarmee durfde ik het podium op. Omdat ik zo van sporten hield, ging ik naar de ALO waar ik Peter Heerschop leerde kennen die al optrad met cabaret. En ook Viggo Waas zat op die school. Zo ontstond NUHR, waarmee we dertig jaar hebben opgetreden en veel succes hadden.”

NAAM: Jozef Adrianus van Deudekom

GEBOREN: 28 maart 1960, Amsterdam

PRIVÉ: Getrouwd met Machteld, twee volwassen zoons (Thijs en Bram), woonachtig in Bilthoven

OPLEIDING: Academie voor Lichamelijk Opvoeding en studie rechten

CARRIÈRE: Koons na een periode als gymleraar en docent privaatrecht voor het theater. Zat ruim dertig jaar met onder meer schoolvriend Peter Heerschop in cabaretgroep NUHR (Niet Uit Het Raam). Werkte mee aan *Kopspijkers* (VARA) en *Koefnoen* (AVRO). Ging daarna eigen tv-programma's ontwikkelen en presenteren, zoals *Het instituut en Wie denk je wel dat je bent?* met Rob Urgert. Publiceerde ook verschillende (jeugd)boeken en muziekalbums.

'We konden mee naar de Olympische Spelen, maar ik bleef bij m'n gezin'

Peter en Viggo deden veel buiten NUHR en werden daardoor bekender. Had je daar moeite mee?

“Ik vond dat op een gegeven moment wel moeilijk, ja. Maar van nature treed ik niet graag op de voorgrond. Zij deden typetjes, wat ik niet kon, in het radioprogramma *Spijkers met koppen* en later op tv met *Kopspijkers*. Daar keken twee miljoen mensen naar. We werden in 2002 door Radio 538 gevraagd om mee te gaan naar de Olympische Winterspelen. Ik was net vader en koos voor mijn gezin. Zij gingen wel. En vervolgens hebben ze dat jaren gedaan. Ook voor andere programma's werden ze vaker gevraagd, alleen NUHR deden we samen. Ik had wel eens zorgen: wat als ze daarmee willen stoppen? En toen vroeg Jeroen van Merwijk mij voor het programma *Mannen voor vrouwen* en dat ging best aardig. Vervolgens wilde Rob Stenders me als columnist in zijn radioprogramma, daarna Giel Beelen. En bij *Koefnoen* ontmoette ik Rob Urgert, die net als ik wetenschap als passie had. We besloten samen tv-programma's te maken, dat doen we alweer zestien jaar, nog steeds een feest om te doen. En daarnaast ging ik schrijven, zoals kinderboeken.”

Krijg je nu de erkenning en aandacht waar je altijd al naar verlangde?

“Daar ging het niet zozeer om. Doordat Viggo en Peter hun eigen dingen deden, werd ik genoodzaakt dat ook te doen. Het ging om het kiezen en vinden van mijn eigen pad. Dat bleek voor mij een beter pad dan achter hen aanhobbelen.”

Het is een pad met veel zijpaden, waar word je nu het gelukkigst van?

“Als ik maar iets kan maken. Creativiteit is problemen oplossen, daar houd ik van. Ik ben een generalist. Matthijs Rümke, een bevriend regisseur, zei me eens: 'Je kunt veel dingen best aardig. En daarmee kun je een leuk leven hebben. Zolang je je maar nooit meet met de specialisten, want die zijn altijd beter.' Dat was een openbaring. Ik ben een aardige muzikant, tv-maker en kinderboekenschrijver. Maar ik moet me niet meten met mensen die alleen maar dat doen. Ik doe dingen vooral omdat ik het écht leuk vind om te doen, maar ook om nieuwe dingen te onderzoeken en daar heb ik een geweldig leuk leven mee.”

► **VERBORGEN VERLEDEN**

ZATERDAG 20.35 NPO 2